

Goran Šimac • 17/11/2024 u 08:14 • [Uredi](#)

Živi ste i porazgovarali bi s nekim o smrti, ali vaša okolina, rodbina i prijatelji vas zbog toga smatraju nenormalnima i morbidnima? Cijeli život razmišljate o prolaznosti života, umiranju, pojmu smrti i onome što dolazi ili ne dolazi poslije nje? Suočili ste se s gubitkom drage i bliske osobe koja je umrla i nikako ne možete razumjeti što se desilo? Bojite se smrti ali o tome nitko ne želi s vama razgovarati, a ne želite niti možete plaćati psihijatre, te smatrate kako niste ludi? Živo vas zanima sve o umiranju? Volite popiti kavu ili čaj u društvu i porazgovarati o važnim životnim, a ne trivijalnim temama? Prezirete glupo čavrljanje o štiklama, nogometu, bogaćenju i dnevnoj politici, a voljeli bi s nekim raspraviti što je život, a što je smrt i čemu sve ovo? Radije biste ujutro s nekim pročavrljali o trenucima umiranja nego o odvratnoj korupciji u Hrvatskoj, a zbog koje bi najradije umrli? Držite kako je glupo potrošiti život ne znajući ništa o njegovom završetku... i tako dalje?

Nema problema: postoji rješenje – dovoljno je da odete na piće u jedan od 19431 **Kafić smrti ili Death cafe**, kako se nazivaju mjesta na svijetu u kojima možete opušteno porazgovarati s drugim gostima uživo o smrti i srodnim pojmovima, a bez da vas smatraju nenormalnima.

Ne brinite, u tim kafićima nitko nikoga ne ubije, niti se tamo odvijaju užasni ritualni i okupljaju serijske ubojice i bolesnici s ubojitim namjerama. Naprotiv tome, u **Kafićima smrti** možda sretnete osobe **pune života** i one koji doista vole život, ali se pritom ne boje porazgovarati o smrti i umiranju, temi koja se sustavno i prešutno ignorira i stavlja po strani u tzv. zapadnoj civilizaciji i u glavnini ljudskih zajednica na Zemlji.

Rasprava o smrti bez dnevnog reda

-U Death Cafeu ljudi se okupljaju kako bi jeli kolače, pili čaj i razgovarali o smrti. Naš cilj je povećati svijest o smrti kako bismo pomogli ljudima da na najbolji način iskoriste svoje (konačne) živote'. Death Cafe je grupno usmjerena rasprava o smrti bez dnevnog reda, ciljeva ili tema. To je grupa za raspravu, a ne podrška u tuzi ili savjetovanje. – vele organizatori i inicijatori mreže **Kafića smrti** koji postoje diljem svijeta i ima ih gotovo 20 tisuća.

Kako kažu, **Kafići smrti** su organizirani na neprofitnoj osnovi i nemaju namjeru navoditi ljude na bilo kakav zaključak, oni '**društvena franšiza**' i svi koji se prijave kako se žele uključiti u tu mrežu mogu koristiti naziv Death Cafe, objavljivati događaje na web stranici i predstaviti se kao **podružnica Death Cafea**.

Ma o čemu vi to pričate, zapitat će se netko.

Radi se o modelu koje su razvili **Jon Underwood i Sue Barsky Reid prema idejama Bernarda Crettaza**.

Prvi Death Cafe u Ujedinjenom Kraljevstvu bio je ponuđen u Jonovoj kući u Hackneyju u istočnom Londonu u rujnu 2011. Jonovu ideju je 'oživjela' psihoterapeutkinja **Sue Barsky Reid**, Jonova mama, pa se mreža Kafića smrti u vrlo kratkom vremenu proširila na klasične kafiće koji osim svoje osnovne svrhe nude svoj prostor gostima da organizirano i bez srama i stida zajedno s istomišljenicima u javnom prostoru razgovaraju o smrti. Ista praksa se proširila i u druge ustanove, primjerice domove za starije osobe, u muzeje, galerije, festivale, knjižnice i na brojne druge adrese.

-Pravila su jasna: pokažite svoju znatiželju i spremnost na dijeljenje i slušanje drugih otvorenog srca i suzdržite se od davanja savjeta, kritiziranja tuđih uvjerenja, nuđenja neželjenih povratnih informacija ili navođenja ljudi na bilo kakav zaključak ili postupak. Ne promoviraju se nikakvi proizvodi ili usluge, a Death Cafes nisu namijenjeni pružanju potpore ili savjetovanja u tuzi. U ponudi su torta ili kolačići i čaj. – pojašnjava **Antea Grimason iz Death Cafea u Tiburonu**, gradiću kod San Francisca u SAD-u.

Primjerice, **Christina Werner**, umirovljena medicinska sestra, počela je posjećivati spomenuti kafić u srpnju 2022., neposredno nakon što joj je majka neočekivano umrla od snažnog moždanog udara.

-Svi su to htjeli izglediti, a nikome nije bilo ugodno koliko je to meni bilo užasno. Bilo je traumatično i morala sam si dati oduška i osjećati se bolje prolazeći kroz to. Kad sam se dospjela u njega, shvatila sam kako je Death Cafe savršen za mene – veli **Werner**, kako prenosi **Reasons to be Cheerful**.

Kad je prvi put došla u **Death cafe**, Werner i ostali podijelili su se u tri grupe i sjeli za stolove, gdje su se svi predstavili i brzo rekli zašto su tamo. Nekoliko je ljudi reklo da im je nedavno umro supružnik, prijatelj ili roditelj. Neki su raspravljali o smrtnosti koje su se dogodile prije mnogo godina. Nekoliko se borilo sa širim pojmovima o tome što smrt znači tijekom života – jedna je mlađa sudionica ispričala da ona i njezin partner provode svoje rođendane posjećujući groblja kako bi im pomogla da osjećaju zahvalnost što su živi, te da traže nadgrobne spomenike s istim datumom rođenja – a neki su jednostavno htjeli osjetiti zajedništvo raspravljajući oko teme smrti i umiranja.

-Nije bilo suza, ali je bilo osmijeha, pa i smijeha. Ljudi su aktivno slušali dok je netko govorio i često bi postavljali dodatna pitanja – preporuča svoje iskustvo **Werner**.

“Razgovor o smrti te neće ubiti!”

Dakle, spomenuti Death Cafe u Tiburonu – koji su suosnivali Grimason i pokojna Karen Murray dio je veće, organizirane mreže “društvene franšize” kafića smrti u 90 zemalja diljem Europe, Sjeverne Amerike, Australije i Azije.

Jon Underwood, savjetnik za pogrebe, i njegova majka, **Sue Barsky Reid**, psihoterapeutkinja, bili su pioniri onoga što se smatra prvim Death Cafeom 2011. u istočnom Londonu i razvili su model koji drugi mogu slobodno kopirati.

“Razgovor o smrti te neće ubiti!” – njihov je slogan.

Inspirirani su radom švicarskog sociologa i etnologa **Bernarda Crettaza**, koji je nakon smrti svoje supruge 1999. razvio projekt pod nazivom **Café Mortel**, gdje su se ljudi mogli okupiti i razgovarati o smrti, jer je Crettaz smatrao da je **smrt tabu** i **“temeljna enigma” koja plaši ljude**.

U posljednjih desetak godina smrtnost je postala sve važnija tema u trendu. Pokret “pozitivnosti smrti” – koji uključuje Death Cafes, zajedno s blogovima, YouTube kanalima i više – ima za cilj **demistificirati istu enigmu smrti** za koju je Crettaz bio toliko zainteresiran.

Kafedžija smrti: Jedino me smrt može zaustaviti

Od 2015. do 2018., u gradovima diljem SAD-a i Londonu, Sarah Chavez i drugi u neprofitnoj organizaciji pod nazivom **The Order of the Good Death** organizirali su višednevne **“Salone smrti”**, koji su bili verzije smrti u stilu TED Talk-a. Sudionici su prisustvovali prezentacijama i predavanjima o temama kao što je kompostiranje ljudi, te nastupima uživo i projekcijama kratkih filmova o smrti.

-Ožalošćeni ljudi ne žele šutnju, žele razgovarati o osobi u svom životu koja je umrla i žele priznati njihovu bol. Prostori poput Death Cafea daju ljudima prostor za razgovor o smrti, a ne da im se kaže da ste morbidni ili jezivi. – kaže **Chavez**.

Ako nekoga živo zanima više o Kafićima smrti, **neka posjeti ovu stranicu**.

Među ostalim, tamo na **interaktivnoj karti svijeta** može pronaći lokaciju najbližeg Kafića smrti.

Očekivano, u zemljama Balkana malo je takvih mjesta: u Hrvatskoj je samoj jedno kod Koprivnice, u BiH i

Makedoniji ih nema, a u Sloveniji, Crnoj Gori i Srbiji ih je također po jedno.

Usporedbe radi, u susjednoj Italiji postoje čak 64 Kafića smrti, odnosno mjesta na kojima se može bezbrižno i živahno brbljati o smrti.

Već se pred očima stvara živa slika nekog talijanskog kafića smrti, a u kojemu temperamentni i brbljavi Talijani glasno, strastveno i energično, gestikulirajući rukama, nadglasavaju jedni druge debatirajući o smrti i smrtima.

-Već tri godine vodim Death Cafes i toliko sam naučio o životu da mislim da me jedino smrt može zaustaviti.
– duhovito poručuje jedan od **Kafedžija smrti** iz susjedne Italije.

Živjeli!

**Tekst je realiziran uz pomoć sredstava iz Projekta poticanja novinarske izvrsnosti 2024. – Agencije za elektroničke medije.*

[Twitter](#)[Facebook](#)[WhatsApp](#)